

Michael Cunningham

Zi

Traducere din limba engleză
de Mihaela Ghiță

POLIROM
2025

Întors acasă, Dan stă pe canapea, cântându-i piesa nouă lui Robbie. Robbie, ținându-l pe Odin în poală, se străduiește să asculte cu atenție. Însă Odin e în pre-urlet, starea aia de atenție sporită, de surescitare vigilentă care precedă un acces de plâns, ca și când ar simți un soi de amenințare pe care n-o poate percepe nimeni altcineva din încăperea. Sătulă de refuzul lui Odin de a se lăsa sedus de ea ori de cele trei păpuși ale ei (printre care și bebelușul înspăimântător de veridic de care toată lumea e nerăbdătoare s-o vadă plictisindu-se odată cu vârsta), de broscoiul de pluș cu ochi bulbucăți ori de ghirlanda din flori de hârtie, Violet stă ghemuită pe podea, construind sârguincioasă un turn din cuburile de lemn demodate pe care i le-a cumpărat Robbie săptămâna trecută.

E greu să anticipezi ce daruri o să-i fie pe plac lui Violet și pe care le va accepta din politețe, ca apoi să le pună bine la ea în cameră, urmând să nu mai fie atinse niciodată. Robbie a început să prefere jucăriile care nu sunt într-atât de tranșant fetițești. Nu vrea să-i mai dăruiască aripi din pene și rochițe de balerină, deși e conștient că ea ar fi încântată să le primească în continuare, indiferent câte are deja. În schimb, Robbie a hotărât să meargă la nimereală. Scârțâilă, câinele balon, și castelul din piese Lego au fost niște eșecuri. Pe de altă parte, setul ăsta demodat de cuburi pare să fi devenit instantaneu un clasic. Cum se poate ca dorințele altei persoane, chiar și la cinci ani, să fie așa de absconse și de imprevizibile?

Dan termină de cântat piesa, din care Robbie n-a auzit mare lucru. A așteptat ca Odin să izbucnească în criza aia

iminentă de furie, ca turnul din cuburi al lui Violet să se năruie.

Dan se uită la Robbie nerăbdător. Preț de câteva clipe e ușor să ți-l imaginezi pe Dan băiețel, sperând neliniștit să fie lăudat, dar anticipând contrariul. Robbie știe prea bine parcimonia mamei lui Dan față de fiii ei și de realizările lor.

— Foarte frumoasă, spune Robbie.

— Exagerat de frumoasă?

— Nu. E emoționantă. Trăirea autentică n-are cum să fie *exagerat de frumoasă*.

Robbie îl saltă pe Odin în sus și-n jos pe genunchi. Odin gângurește de plăcere. Criza a fost amânată, pentru moment.

— Mă gândesc că e poate prea sentimentală, spune Dan.

Mama lui Dan i-a insuflat un soi de aviditate după dezaprobară. Este singura reacție în care are încredere. Și atunci cum se face că Garth, care e doar cu trei ani mai tânăr, a crescut atât de convins că orice formă de dezaprobară este fie o dovadă de ignoranță din partea celorlalți, fie una mascată de măgulire? Să fi convenit cei doi, tacit, să împartă frățeste daunele?

Robbie spune:

— Poate te mai gândești un pic la chestia cu grădina. Au existat, așa are impresia, vreo două versuri despre o femeie văzută ca o grădină.

— Știam eu! E un clișeu, nu-i așa?

— Nu neapărat. Mai degrabă puțin cam abstract. O sugestie ar fi să păstrezi femeia așa cum e ea, fără s-o compari cu ceva.

Dan schițează o umbră de zâmbet, acum că a căpătat doza necesară de dojană blândă.

— E un motiv pentru care ție-ți cânt totul prima oară, spune el.

E Robbie în esență o întrupare mai prietenoasă cu utilizatorul a mamei lui Dan? Probabil. Îl deranjează chestia asta? Greu de spus.

Violet spune:

- Uite ce înalt se face turnul meu.
- Ține-o tot așa, o îndeamnă Robbie.
- Ar putea să cadă.
- Ăsta e riscul pe care ți-l asumi când țintești sus.
- Chiar asta fac. Țintesc sus.
- Asta-i bine.
- Dar chiar nu vreau să cadă.
- Dacă se întâmplă, poți să-l reconstruiești.

Robbie își dă seama, după fața ei abătută, că a dat răspunsul greșit. Și totuși, care anume ar fi fost răspunsul corect?

Dan spune:

- Ce părere ai despre „transă” și „avalanșă”?
- Ce-i cu ele?
- Pare forțată alăturarea?

Odin începe să se agite din nou. Faptul că tot e săltat pe genunchiul lui Robbie s-a transformat din motiv de încântare într-unul de frustrare. Robbie îl ridică la piept, îl ține strâns, dar nu asta vrea Odin, nici asta.

— Hei, pretenaș, îi șoptește Robbie. Ai început să obosești? Crezi că-i timpul pentru un somnic?

Dan spune:

- Îmi place „avalanșă”. Cred că „transă” e de fapt acolo mai degrabă ca să rimeze aproximativ cu „avalanșă”.
- Poate n-ai nevoie de rimă.
- Da, dar mie îmi trebuie două cuvinte care sună de parcă ar fi îngemănate, separate la naștere.
- Nu pot să cred că tocmai ai spus asta.

Dan spune:

- Ce părere ai de „ne-am dat o șansă” în loc de „eram în transă”?
- Încearcă așa.

Dan reia piesa. Odin scâncește zvârcolindu-se, cu căpșorul afundat în pieptul lui Robbie. Violet așază încă un cub în vârful turnului ei spunând:

— *Chiar* sper să nu cadă.

Podeaua e înțesată cu jucării. Bebelușul de jucărie zace cu fața în jos, o simulare tulburător de realistă a mortalității infantile.

— Sper sper sper să nu cadă, psalmodiază Violet, timp în care Dan ia, încă o dată, piesa de la capăt.

Zici că interpretează un duet. De data asta Robbie ascultă cu atenție în timp ce cântă Dan.

„Credeam că fi-vom de-a pururi îndrăgostiți

Îi citiserăm pe Byron, pe Keats...”

E un loc comun – câți bărbați n-au deplâns în cântec iubirea pierdută –, dar de ce ar fi asta o problemă? E o dovadă de îndrăzneală din partea lui Dan să presupună că ascultătorii lui deocamdată inexistenți vor ști cine sunt Byron și Keats, sau că n-o să-i deranjeze că habar n-au.

Vor fi oare acei ascultători potențiali dornici să asculte balade compuse de un tată de patruzeci de ani, cu început de chelie și păr oxigenat?

Nu face să pui întrebarea asta. Dan are nevoie ca descurajarea să vină în doze acceptabile. Are nevoie ca optimismul lui de adâncime să rămână intact. Nu e naiv în privința provocărilor, a piedicilor și îndoielilor, dar e de părere că strădaniile sale pot da roade prin muncă și perseverență. Dan, care strâmbă din nas când vine vorba de religie, nu știe cât de adânc înrădăcinată în el e moștenirea lui protestantă. Un Dan crescut catolic, ca Robbie și Isabel, ar aștepta, cufundat în rugăciune, iluminarea. Acest Dan pur și simplu reia piesa de la început. „Șansă” în loc de „transă”.

Termină de interpretat următoarea pereche de versuri:

„Credeam că sfârșiturile-s pentru alții...”

Așa, foarte bine, nu te sforța să obții rima...

„...Eram frumoasa, nu bestia...”

Nu prea știi ce să zic la partea asta...

Când Dan se pregătește să cânte următoarele două versuri, Garth trânteste în lături ușa de la intrare. La cuvântul „bestia”. Stă proțăpît în prag, cu o expresie furioasă pe chip, de parcă i-ar fi surprins pe Dan și Robbie punând ceva la cale.

N-ai cum să treci cu vederea cât de absurd de bine arată Garth. Fața lui îngustă, sculptată, lațele de păr blond-murdar, corpul musculos, agitat.

În cele din urmă, Odin începe să orăcăie, iar turnul din cuburi al lui Violet se năruie. Ceea ce o face pe Violet să izbucnească și ea în plâns.

Numai Dan își păstrează calmul.

— Salutare, i se adresează el lui Garth.

Garth pășește înăuntru. Apoi spune:

— Am întârziat cinci minute, gen.

— În timp părintesc, cinci minute poate să însemne mult.

— Hei, Garth, face Robbie.

Garth îl trage pe linie moartă pe Tipul Înspăimântător. E și ăsta un soi de talent. Acestea fiind zise, partea mai din topor a lui Garth, bestia, s-ar putea să-i aducă sfârșitul într-o bună zi. Când e agresiv, Garth e genul de om care sfârșește înjunghiat în urma unei dispute dintr-un bar, genul de om al cărui vecin dement îl împușcă până la urmă din cauză că a refuzat să dea muzica mai încet. Lui Robbie nu-i rămâne decât să spera că Garth este în stare să supraviețuiască propriei vieți.

— Hei, Robbie, spune Garth. Scuze, băieți. Mersi că sunteți aici.

— Nu-i bai, îi spune Dan. Aici e locul nostru.

Violet se oprește din plâns. Oricum n-a fost decât o smiorcăială, un mic spectacol ca să atragă atenția asupra necazurilor prin care trece, ca nu cumva să treacă neobservate.

— Ce s-a-ntâmplat? se interesează Garth.

— Mi s-au dărâmat cuburile.

„...Eram frumoasa, nu bestia...”

Nu prea știi ce să zic la partea asta...

Când Dan se pregătește să cânte următoarele două versuri, Garth trânteste în lături ușa de la intrare. La cuvântul „bestia”. Stă proțăpît în prag, cu o expresie furioasă pe chip, de parcă i-ar fi surprins pe Dan și Robbie punând ceva la cale.

N-ai cum să treci cu vederea cât de absurd de bine arată Garth. Fața lui îngustă, sculptată, lațele de păr blond-murdar, corpul musculos, agitat.

În cele din urmă, Odin începe să orăcăie, iar turnul din cuburi al lui Violet se năruie. Ceea ce o face pe Violet să izbucnească și ea în plâns.

Numai Dan își păstrează calmul.

— Salutare, i se adresează el lui Garth.

Garth pășește înăuntru. Apoi spune:

— Am întârziat cinci minute, gen.

— În timp părintesc, cinci minute poate să însemne mult.

— Hei, Garth, face Robbie.

Garth îl trage pe linie moartă pe Tipul Înspăimântător. E și ăsta un soi de talent. Acestea fiind zise, partea mai din topor a lui Garth, bestia, s-ar putea să-i aducă sfârșitul într-o bună zi. Când e agresiv, Garth e genul de om care sfârșește înjunghiat în urma unei dispute dintr-un bar, genul de om al cărui vecin dement îl împușcă până la urmă din cauză că a refuzat să dea muzica mai încet. Lui Robbie nu-i rămâne decât să speră că Garth este în stare să supraviețuiască propriei vieți.

— Hei, Robbie, spune Garth. Scuze, băieți. Mersi că sunteți aici.

— Nu-i bai, îi spune Dan. Aici e locul nostru.

Violet se oprește din plâns. Oricum n-a fost decât o smiorcăială, un mic spectacol ca să atragă atenția asupra necazurilor prin care trece, ca nu cumva să treacă neobservate.

— Ce s-a-ntâmplat? se interesează Garth.

— Mi s-au dărâmat cuburile.